

Ministerieel besluit houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen voormalige kasteel van Waaiberg te TIENEN (Tienen)

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011;

BESLUIT:

Artikel 1. Het ontwerp van lijst van de volgende voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten, wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009:

Wegens de historische en de artistieke waarde als monument:
Het voormalige kasteel van Waaiberg, gelegen te
TIENEN (Tienen), Waaibergstraat 41
bekend ten kadaster:
TIENEN, 3e afdeling, sectie H, perceelnummer 124G (DEEL),
zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde: met een eerste vermelding in 1235 als "curtis de Wayenberghe" historisch sterk gelaagde site waarbij het bovenop de Waaiberg, aan de noordoostelijke stadsrand ingeplante cijnshof van de norbertijnerabdij van Heylisseem onder de Van Houthem's (ca. 1292 - 1ste kw. 17de e.) - een van de oudste patriciërsgezachten van Tienen - evolueerde tot een voornaam herenverblijf, achtereenvolgens in het bezit van Charles Robert van Berlaïjmont (2de kw. 17de e.), Franchois d'Origone, hoofdmeier van Tienen (1651-1741), de familie d'Arschot Schoonhoven (1741-1759) om nadien, onder impuls van baron Theodoor d'Eynatten (1712-1789), eerste burgemeester van Leuven, te worden omgevormd en verfraaid tot een riant kasteeltje met een 2,4 ha grote sier- en nutstuin. Toen de latere eigenaars, de familie d'Arschot Schoonhoven, een oud adelijk geslacht met tot de 12de eeuw opklimmende wortels, het in 1924 overmaakten aan het aartsbisdom, verloor het kasteelgoed zijn residentiële functie om als middelbare land- en tuinbouwschool met internaat te worden geïncorporeerd in het naastgelegen Sint-Jozefsinstituut. Momenteel biedt het kasteel van Waaiberg onderdak aan de administratieve diensten van de Tiense VIA-scholen.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde: met zijn L-vormige aanleg, zijn karakteristiek silhouet van rijzige, ondiepe, tweelaagse volumes met steile bedaking, zijn tijds- en streektyperende kwartsieten plint en zijn nokloze dakstructuur vormt het kasteel van Waaiberg, met zijn aanleunende en op een gekasseide binnenkoer uitgevende dienstgebouwen en huiskapel, een voor de binnenstad uitzonderlijk bewaard voorbeeld van een complexe, tot de 16de en 17de eeuw opklimmende voorname herenwoning. Sinds de in een opschrift en in gevelstenen resp. 1770 en 1766 gedateerde verbouwingen waarbij de straatgevel werd doorbroken met een elegante Gobertange-inrijpoort en de binnenkoergevels in een homogeen classicistische geest werden verfraaid - de woonvleugel met risalietvormend, half rond ingangspaviljoen en een strakke symmetrische ordonnantie met een dubbel register van grote rechthoekige muuropeningen in een geriemde omlijsting met oren en trapeziumvormige sluitsteen; het wagenhuis met vier korfboogopeningen en mansardedak; de dienstwoning met korfboogdeur en rechthoekige vensters in een plattebandomlijsting - vormt het kasteel van Waaiberg een opmerkelijk en representatief voorbeeld van een "stadskasteeltje" in een verzorgde Lodewijk XVI-stijl wat tevens tot uiting komt in het interieur met zijn fraaie bordestrap en sporadisch bewaarde stucplafonds alsook in het tuinrelict met Ginkgo biloba, Taxus buccata en Aesculus hippocastanum. Tenslotte vormt de tot de 13de eeuw opklimmende en in het eerste kwart van de 17de eeuw verhoogde Maria-Magdalenakapel - een klein rechthoekig volume, opgetrokken in kwartsiet in een regelmatig verband, bovenaan afgelijnd met korbelen, aan weerszijden opengewerkt met twee lancetvensters en overkluisd met een bakstenen kruisgewelf - een voor de regio uitzonderlijk bewaard voorbeeld van een vroeggotische huiskapel.

Artistieke waarde: de volledig in stuc uitgevoerde oostwand van de kapel, symmetrisch uitgewerkt rond de verdwenen altaartafel, vormt een opmerkelijke illustratie van een zeer verzorgde, religieus geïnspireerde Lodewijk XVI- stucdecoratie uit het derde kwart van de 18de eeuw.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009 en 10 juni 2011 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010 en 2 augustus 2011).

Brussel,

12 JULI 2012

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS